

עמדת יו"ר הוועדה בענין
מר קלוו מיכאל - מועמד ברשימת מדינת
היהודים בנושא השתחררות מאזרחות צרפתית
לפי סעיף 6(ב) לחוק יסוד : הכנסת

=====

בקשר לבקשה שלפני, להלן עמדתי :

על פי התשובה שקיבל המבקש מאת ה' גריניון
דומולן (משרד המשפטים בצרפת) שהוגשה אלינו
כשהיא מתורגמת לעברית, ניתן ללקט ממנה את
העובדות הבאות:

1. בקשה על פי אחד הסעיפים 87; 88, יש
לממשל זכות הבחירה ובמידה והתנאי
שהמעוניין יתגורר בדרך כלל בחו"ל אינה
מפורשת על ידי סעיף 91 כי "המימשל מסרב
להעניק אישור איבוד נתינות צרפתית כאשר
המעוניין אינו מראה רצון ברור להגירה,
על ידי כך שהוא שומר את קשריו
המשפחתיים והמקצועיים בצרפת".

דא עקא; המבקש הצהיר לפנינו כי הוא מבקר בארץ אחת לשבועיים בלבד, ואילו את יתרת זמנו הוא עושה בצרפת במקום בו יש לו משרד שהוא עובד כעו"ד וממנו הוא מתפרנס. ברור, איפוא, שבנתונים אלה מוסמך המינהל לסרב לבקשת הויתור על הנתונות, אשר על פי תוכן הבקשה שהוגשה על ידו לכבוד הנשיא שם, כוללת מכתב למשרד המשפטים בצרפת מיום 30.3.92 שבגידרו הוא מעלה את כל העובדות שמחייבות דחיית בקשתו.

2. כן מסתבר, מאותה חוות הדעת שהמבקש הגיש לחתו"מ, כי הביטוי "מקום מגורים" בדרך כלל יש לפרשו "מקום מגורים קבוע ובפועל המתאים למרכז הקשרים המשפחתיים והמקצועיים". דא-עקא, אנו רואים שאין המבקש עובד בארץ ואין לו בה מקום עסקים. כל הקשר עמה מסתכם בביקורו אחת לשבועיים בארץ. לפיכך, ועל פי ההגדרה שבחוות הדעת הנזכרת, וכן המצב העובדתי שהוכח לפנינו, מראים שהמבקש עובד בצרפת ומתפרנס מעבודתו שבצרפת. מכאן קיימת אפשרות סבירה שבקשתו לוותר על נתונותו תידחה (ראה סעיף 91 של החוק הצרפתי).

3. לא אדע מדוע לא פעל המבקש על פי המתבקש מסעיפים 96, 97, 98 של החוק הצרפתי, אשר במסגרתם ניתן להשיג הצהרה ממשלתית בגין "שירות ציבורי זר". אם בדרך זו היה הולך, היה המבקש יכול לבוא על סיפוקו במהירות האפשרית וללא הקשיים העומדים בדרכו, כאשר סמך את בקשתו על פי סעיפים 87, 88 של החוק הצרפתי.

4. בנתונים הקיימים יש לי ההרגשה שהבקשה שהוגשה מטעמו כאמור לא יכולה להועיל לו הרבה מפני שהיא עלולה להידחות מהטעם שמקום עיסוקיו הקבוע הוא בצרפת. אפשרות זו נשמעת סבירה מאוד בהתחשב בנתונים שהועלו לפנינו ולפיכך איני מקבל את התיזה שבה נאחז המבקש, אשר לפיה הוא "עשה עד להגשת רשימת המועמדים הכוללת את שמו ולהנחת דעתו של יו"ר ועדת הבחירות המרכזית את כל הדרוש מצידו לשם שחרורו ממנה" (דהיינו: מהנתינות הזרה).

5. על מנת שלא יבינו אותי שלא כהלכה, אין אני אומר שאפשרות הגשת בקשה לפי סעיף

96, 97, 98 מונעת מהמבקש להגיש בקשה על פי סעיף 87, 88, כל אשר התכוונתי לומר הוא שבמקרה אחרון זה עומדים קשיים לא מעטים שהוא לא יכול להתגבר עליהם בקלות והאמור לעיל מסביר את עצמו.

אברהם חלימה

שופט בית-המשפט העליון (בדימוס)

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת השלוש-עשרה

ירושלים, 1992 - התשנ"ב

צווי מניעה שניתנו

על ידי השופט (בדימוס) אברהם חלימה

=====

תב"כ 1/90

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-13
השופט (בדימוס) אברהם חלימה

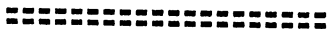
המבקשים: 1. עו"ד אמנון לורד -
=====
חבר ועדת הבחירות

2. עו"ד אסף שחם -
מ"מ חבר ועדת הבחירות

נ ג ד

המשיבים: 1. שר החקלאות
=====
2. שר האוצר
3. החשב הכללי
4. משרד החקלאות
5. סיעת "צומת"
6. חשב הכנסת

ה ח ל ט ה מ ס ' 1

1. במסגרת הבקשה המונחת לפני החתו"מ נתבקשתי לתת את הסעדים המפורטים להלן:

א'- צו האוסר על משרד החקלאות לפרסם או להמשיך לפרסם את המודעה מב/2 על חשבון תקציבו של משרד זה, וכן,

ב'- לצוות על המשיבים 1-4 ועל כל אלה הבאים מכחם ומטעמם שלא לשלם לגוף כלשהו עבור המודעות מב/1, מב/2, וכן,

ג'- לקבוע שמדובר בתעמולת בחירות של סיעת "צומת" ולכן חובת התשלום בעבור מודעות אלה חלה על סיעת "צומת", וכן,

ד'- צו המורה לחשב הכנסת לנכות את עלות המודעה מב/2 מכספי מימון המפלגות המגיעים לסיעת "צומת" ולהעביר את הסכום שינוכה כאמור לידי משרד החקלאות.

2. הוכח, ללא צל של ספק, כי ביום שישי 10/8/90 התפרסמה בעיתון "ידיעות אחרונות" המודעה מב/2 המסתיימת בפסקה הבאה: "מוגש כשירות לציבור על ידי משרד החקלאות". היום אנו יודעים כי למודעה זו קדמה מודעה אחרת, הלוא היא המודעה מב/1 אשר פורסמה על ידי סיעת "צומת" ביום 9/6/89 כשהחלק הרלבנטי ממנה זהה בתוכנו לנאמר במודעה מב/2. שתי המודעות כאחת עוסקות, במקצת, בבעיות המים ביהודה והשומרון, אך בעיקרו של דבר, עוסקות שתיהן במשמעותה ובתוצאותיה של החתימה על הסכם עם יישות פלסטינית עתידה, בין ריבונית ובין אוטונומית, וביכולתה של יישות כזאת לשלוט במקורות המים של מדינת ישראל. כן עוסקות שתי המודעות הנזכרות ביכולתה של יישות פלסטינית כזאת שלא למנוע חזרתם של כמליון ערבים פלסטינאים פליטים מארצות ערב, ומשתיהן משתמעת דעה אחידה אשר לפיה, נסיגה מיהודה והשומרון מובנה איבוד שליטה על כ-60% ממאגרי המים של מדינת ישראל.

בכך רואה מחברן של שתי המודעות סיבה סבירה להמשיך ולהחזיק בידי יהודה והשומרון.

השאלה שתישאל היא: אם די בעובדות אלה על מנת להעטר לבקשה על כל היבטיה?

3. על שאלה זו אשיב בשני מישורים: בראשון - אדון בסוגייה: אם ניתן להסיק מהעובדות שהוכחו כאמור כי המדובר בשימוש בכספים של "גוף מבוקר" כמשמעותו של ביטוי זה בסעיף 2א לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט - 1959 (להלן: חוק דרכי תעמולה). במישור השני, אדון בהיקף סמכותי לתת את כל הצווים המבוקשים או חלק מהם.

א' - המישור הראשון:

הסעיף הרלבנטי לסוגייה הראשונה הוא סעיף 2א לחוק דרכי התעמולה המנוסח בזו הלשון:

"לא ייעשה שימוש, בקשר עם תעמולת בחירות בכספים של גוף מבוקר כמשמעותו בפיסקאות (1), (2), (3) ו-(4) של סעיף 9 לחוק מבקר המדינה תשי"ח - 1958 (נוסח משולב), או של תאגיד שהממשלה משתתפת בהנהלתו או בהונו. ולא ייעשה שימוש כאמור במקרקעין או

במטלטלין המוחזקים למעשה על ידי גוף או
תאגיד כזה, למעט השכרתם של אולמות ושל
מקומות פומביים פתוחים העומדים כרגיל
להשכרה, ולמעט נכסים שהועמדו על ידי
המדינה לרשותו של שר או סגן שר".

אין מחלוקת כי גם משרד החקלאות וגם סיעת
"צומת" (מפרסמי המודעות) הינם "גוף מבוקר"
כמשמעותו של ביטוי זה בסעיף 2א הנזכר.

מאידיך גיסא, אותו סעיף 2א "אינו מצטמצם דווקא
לשימוש בלתי מורשה בכספים אלא גם חובק
בהוראותיו שימוש על ידי גוף מבוקר, שנעשה אחרי
קיום הליכי אישור תקציב כדין". - דברי כבוד
הנשיא שמגר בתיק תר"מ 2/83, נאות ואח' נגד
עירית חיפה, פ"ד כרך ל"ז, חלק רביעי, עמוד 183
(שם בעמוד 183 מול הסיפרא 4ג'), טעמו של דבר,
כנאמר בהמשך דברי כבוד הנשיא:

"המחוקק ביקש למנוע מהרשויות החולשות על
תקציבי ציבור, את השימוש בכוחן האמור,
הכולל, כמובן, גם את הכח לאשר תקציבים
כדי להזרים כספי ציבור למטרות שאינן אלא
תעמולת בחירות".

לאחר הדברים האלה אחזור לשאלה הראשונה המחכה לתשובה, ואומר:

כיוון שנסיבות חיבורן ופירסומן של שתי המודעות מב/1, מב/2 שונות הן, אדון תחילה במודעה מב/2 אשר נתפרסמה מטעם משרד החקלאות:

בנושא זה ייאמר לאלתר, שאין מודעה זו מטפלת באותם עניינים אשר מתפקידו של משרד החקלאות לטפל בהם, ואין בתוכן הדברים הכלולים בה כדי לשוות למודעה זו את האופי של "שירות לציבור". פשיטא, תכליתה של מודעה זו, כפי שתוכנה מעיד על כך, מתמצית בתמיכה במדיניות של שליטה ישראלית ביהודה והשומרון.

והעיקר - זהות הדברים שנכתבו בהודעה מב/2 עם אלה שנכתבו במודעה מב/1 (אשר פורסמה מטעם סיעת "צומת"), יוכל אז ללמדנו על הקשר שבין שתי מודעות אלה, ועל שילוב הדברים שהועלו במסגרתן, וזאת על אף פסק הזמן שעבר מפרסום המודעה מב/1 עד לפרסומה של המודעה מב/2.

בשל מצב עניינים זה הגעתי לכלל מסקנה, שלפנינו מקרה של תעמולת בחירות אשר מתכוונים לממן את

ההוצאות הכרוכות בה מקופת המדינה. בכך נופלת המודעה מב/2 בגדר האיסור אשר בסעיף 2א של חוק דרכי התעמולה.

ומן הראוי שאוסיף, באותו ההקשר; כי גם היועץ המשפטי לממשלה סבר שמדובר בתעמולה פוליטית (כך עולה ממכתבו לשר החקלאות מיום 3/10/90 אשר צורף לתיק), ואילו אני הגעתי לידי המסקנה, שאומנם מדובר בתעמולה פוליטית, אך תעמולה זו היא לצרכי בחירות, אשר נתפסת ברישתו של סעיף 2א דנו.

בנוגע למודעה מב/1 (שפורסמה על ידי סיעת "צומת"), ייאמרו הדברים הבאים:

כל מה שאמרתי לעיל בקשר עם המודעה מב/2, יפה גם לגבי המודעה מב/1, כאשר השוני היחידי שבין שתי המודעות מתבטא אך במקור שממנו מממנים את ההוצאה הדרושה. היום ברור לי, למעלה מכל ספק, שהוצאות פירסומה של המודעה מב/2 מממנים מקופת המדינה, אך המצב אינו ברור די הצורך בקשר למקור שממנו מממנים את ההוצאה עבור המודעה מב/1.

לצורך הבהרת העניין החלטתי לזמן את באי-כחם המלומדים של המבקשים ושל המשיבה 5 (סיעת "צומת") על מנת לשמוע טיעון נוסף - ואם יקום צורך גם להשמיע הוכחות נוספות, שיש בו כדי להאיר המצב בנקודה זו בלבד.

ב. המישור השני (היקף הסמכות):

סמכותו של החתו"מ לתת את הצווים המבוקשים יונקת מסעיף 17ב (א) לחוק תעמולת הבחירות המנוסח בזו הלשון:

"17ב (א): יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת רשאי, לאחר שנתן לנוגע בדבר הזדמנות להביא טענותיו לפניו, ליתן צו המונע ביצוע מעשה עבירה לפי חוק זה או המשכתו (להלן: צו מניעה).

לעניין זה "נוגע בדבר" - חבר ועדת הבחירות המרכזית שהוא נציג הסיעה שתעמולה בעדה מהווה או עלולה להוות עבירה לפי חוק זה, או בא-כח רשימה לפי סעיף 59 לחוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב), תשכ"ט - 1969. (ההדגשה של החתו"מ: א. ח.)

אין ספק ששני המבקשים הינם חברים בוועדת הבחירות המרכזית, ולכן רשאים היו להגיש את הבקשה המונחת בפני.

גם לא יכול לקום ספק לגבי סמכותו של החתו"מ לתת צו מניעה שיאסור על המשיב 1 להמשיך ולפרסם את המודעה מב/2. אולם מסופקני אם החתו"מ יוכל לתת צו אי תשלום במובן שטוענים לו שני המבקשים, בפסקאות 1 - (ב' ו-ד') לעיל.

4. נוכח האמור עד כה אני מחליט כדלהלן:

א' - אני נותן בזה צו מניעה שיאסור על משיב מס' 1, להמשיך ולפרסם את המודעה מב/2 בכל דרכי הפרסום האפשריים, אך דוחה אני את הסעדים המבוקשים בפסקאות 1 (ב), 1 (ד) לעיל.

ב' - המזכירות תזמן לפני את נציגיהם של המבקשים ושל המשיבה 5 (סיעת "צומת" בלבד) לצורך שמיעת טיעונים נוספים, ואם יהיה צורך

גם להביא הוכחות נוספות, בקשר
למקור המימון של משיבה זו.
לאחר השמיעה הנוספת אחליט
בסעדים המבוקשים נגד משיבה 5.

ג' - מן הראוי שמקרה זה יובא
לידיעתה של כבוד מבקרת המדינה
ולכן אני מחליט שהמזכירות תשלח
עותק ההחלטה לכבוד מבקרת
המדינה.

ד' - המזכירות תביא את תוכן ההחלטה
לידיעתם של הצדדים וגם תמסור
לידיהם עותקים מההחלטה.

15.10.90 - ניתן היום

אברהם חלימה
שופט בית-המשפט העליון (בדימוס)
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השלוש-עשרה

החלטה מהמשך דיון בתב"כ 1/90
שהתקיים ביום 5 בנובמבר 1990
וזומן בהתאם לסעיף 4-ב' בהחלטת
השופט (בדימוס) אברהם חלימה
מיום 15 באוקטובר 1990

ה ח ל ט ה מ ס ' 2 =====

לאור הטיעון שהועלה בפני, שוכנעתי שאין לפני
החתום מטה בקשה כלשהיא נגד תנועת "צומת בעניין
מב/1, לכן, החתום מטה אינו חייב להתייחס לנושא
זה.

ניתן היום - 5.11.90

אברהם חלימה
שופט בית-המשפט העליון (בדימוס)
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השלוש-עשרה

תב"כ 1/90

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-13
השופט (בדימוס) אברהם חלימה

ה ח ל ט ה מ ס ' 3 =====

איני רואה מקום לבקשתו הנוספת של עו"ד אמנון
לורד, דהיינו, לתת צו נוסף בקשר לסעד המבוקש
בסעיף 13-ג' בבקשה, שכן, תוכן ההחלטה מראה
שהתייחסתי לסעד זה במסגרת ההחלטה עצמה ואני
כבר סיימתי תפקידי בתיק זה.

ניתן היום - 5.11.90

אברהם חלימה

שופט בית-המשפט העליון (בדימוס)

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת השלוש-עשרה

תב"כ 2/90

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-13
השופט (בדימוס) אברהם חלימה

ה מ ב ק ש ת : דחף מפעלי ארגון פרסום והפצה
ע"י ב"כ עוה"ד שי פורת =====

נ ג ד

ה מ ש י ב : חה"כ, פרופ' שמעון שטרית
ע"י ב"כ עוה"ד אסף שחם =====

משיבים פורמליים: 1. שר האוצר -
ע"י פרקליטות המדינה, =====
עוה"ד אוסנת מנדל

2. סיעת הליכוד -
ע"י ב"כ עוה"ד איתן הברמן

ה ח ל ט ה מס' 1

=====

לפנינו בקשה לצרף את המבקשת; שהינה חברת פרסום, בתור צד משיב לבקשה לצו המניעה.

סעיף 17ב (א) קובע במפורש את הגדרתו של הצד "הנוגע בדבר"; וברור לי שאין ההגדרה הנזכרת תופסת ברשתה את המבקשת.

אין לקבל את הטענה שהאינטרס של המבקשת עלול להיפגע ולפיכך מן הדין לצרף אותה בתור צד. לו רצה המחוקק לאפשר לכל מי שהאינטרס שלו נפגע להצטרף לבקשות מהסוג הזה, לא היה מדגיש, ברחל בתך הקטנה מי נחשב, בעיניו כ"נוגע בדבר", ומשעשה כן, חייבים אנו לקיים את רצונו של המחוקק.

אמנם רגילים, במקרים אלה לצרף את אותו המשרד שהוציא את ההוצאה, אשר הוצאתה נאסרה על פי החוק, אך הדבר נעשה על מנת לתת תוקף לצו המניעה; אשר יו"ר ועדת הבחירות נתבקש

להוציאו, שאם לא כן לא תהיה אפקטיביות לצו
המניעה היוצא מתחת ידיו. המבקשת לפנינו אינה
"נוגע בדבר" במובן החוק וגם אינה עצמה מוציאה
את הכספים מקופת המדינה; שיש צורך לאסור עליה
להמשיך ולעשות כן. לפיכך, החלטתי לדחות את
הבקשה על כל היבטיה.

ניתן היום - 6.1.91 במעמד כל הצדדים

אברהם חלימה

שופט בית-המשפט העליון (בדימוס)

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת השלוש-עשרה

תב"כ 2/90

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-13
השופט (בדימוס) אברהם חלימה

ה מ ב ק ש : ח"כ שמעון שטרית
=====
ע"י ב"כ עו"ד אסף שחם

נ ג ד

ה מ ש י ב י ס : 1. שר האוצר
=====
2. סיעת הליכוד

ה ח ל ט ה מס' 2

=====

1. לפנינו בקשה על פי סעיף 17ב (א) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשל"ג - 1973 (להלן: חוק התעמולה), אשר בגידרה נתבקש החתו"מ, להוציא צו שיחייב את המשיבים להמנע מלהמשיך ולפרסם את המודעה ב/1, וכן להמנע מלהמשיך ולשדר בטלוויזיה וברדיו, את סרט ההקלטה (ב / 13 / 1).

לפי גרסתו של המבקש, פרסומה של המודעה וכן שידורי הסרט הנזכרים, מהווים עבירה על סעיף 2א של חוק התעמולה.

2. מקובל על כולם כי, גם המודעה וגם הסרט המוקלט, הועברו לפרסום ולשידור על ידי משרד האוצר כאשר קופת המדינה נושאת בהוצאות הפרסום והשידור.

כיוון שהעובדות המתייחסות למודעה שונות מאלה המתייחסות לסרט המוקלט, אחלק את

דברי לשניים: בתחילה אדון בנושא המודעה; ובחלק השני אדון בנושא הסרט המוקלט.

נושא המודעה (1/ב)

3. הטענה אומרת: אמנם תוכנה של המודעה מכיל פרסום שמגמתו לעורר את הציבור להטות שכם לקליטת העלייה, אך צורתה הגרפית - כמעין דגל מתנופף - וכן הביטוי "מאמץ לאומי" המופיע בה; יוצרים קשר מילולי וחזותי עם הסיסמה ששימשה את מפלגת הליכוד, לצרכי תעמולה, בבחירות לכנסת בשנת 1988 (להלן: "סיסמת הליכוד"); אשר אף היא מכילה ביטוי בזו הלשון: "הליכוד המחנה הלאומי". בכך רואה המבקש את הטעם לפסילתה של המודעה ולאיסור המבוקש.

4. עיינתי בתוכן המודעה (1/ב) וכן ב"סיסמת הליכוד"; ועלי להודות שאני מתקשה לקבל את הגירסה האומרת; שהביטוי "מאמץ

לאומי" המופיע במודעה יש בו כדי להעביר את מחשבתו של הקורא המזדמן ל"סיסמת הליכוד"; או לקשר בין המודעה לבין אותה סיסמה. עמדתי זו לא תשתנה גם אם אביא בחשבון את שני הפסים המופיעים בשולי המודעה (כולל את הקישוטים שמסביב), אשר שורטטו בצורת דגל מתנופף. פשיטא - אין צורתו של השרטוט זהה עם צורתם של הפסים המופיעים ב"סיסמת הליכוד"; והוא הדין בקשר לצורתן של האותיות שבמודעה.

נוכח מצב עובדתי זה, יש מקום לומר; שאין במודעה (ב/1) משהוא מן המיוחד שיגרום להעברת המחשבה, אל "סיסמת הליכוד"; ולפיכך דינו של חלק זה של הבקשה להדחות; ואני דוחה אותו.

נושא הסרט (ב/13)

5. מוסכם על כולם; שארבעת התמונות (מש/1 - מש/4) אכן נתלשו מתוך סרט אחר ששימש את מפלגת הליכוד, לצרכי תעמולת בחירות, בבחירות האחרונות לכנסת, והושתלו בסרט

(ב/13). לאחר ההשתלה שבוצעה כאמור הוחל
בשידור הסרט (עם התמונות המושתלות)
ברדיו ובטלוויזיה.

כן מוסכם, כי עם התקרב מועד הדיון בבקשה
הנוכחית, הזדרזו המשיבים והסירו את
ארבעת התמונות הנזכרות מהסרט (ב/13);
ולפי המצב העכשווי משודר הסרט ללא ארבעת
התמונות הללו.

6. אין ספק ספיקא; שאם היה הסרט ב/13 נשאר
במתכונתו הקודמת, זהיינו: עם ארבעת
התמונות מש/1 - מש/4 (שנתלשו מסיסמת
הליכוד וחוברו לסרט), לא הייתי מהסס
לאסור, לאלתר, את המשך שידורו של הסרט;
וזאת בשל העבירה על סעיף 2 לחוק
התעמולה המשתמעת ממעשה אשר כזה.

אולם לאחר שבינתיים הוצאו ארבעת התמונות
מהסרט (ב/13), נשאל בא-כוחו המלומד של
המבקש: אם הוצאת התמונות מהקשרן תספק
את רצונו? על שאלה זו השיב ב- "כן" (ראה
עמוד 15 לפרוטוקול המודפס, בראש העמוד).

עקב תשובה זו נרשמה הצהרתה של באת-כוחו המלומדה של שר האוצר (עמוד 15 של הפרוטוקול המודפס) שתוכנה הוא כמפורט להלן:

"אני מצהירה בזאת, לאמור: התמונות המסומנות מש/1 עד מש/4 הוסרו מתשדיר השירות של משרד האוצר והן לא תשודרנה בעתיד".

חרף הצהרה זו, ביקש בא-כוחו המלומד של המבקש (עמוד 18 לפרוטוקול המודפס); שהצהרה הנזכרת תבוא מפיו של "...אדם מכובד ממשרד האוצר, כמו המנכ"ל".

עם כל רחשי הכבוד הראוי, נראית לי זהירותו של הפרקליט המלומד, שביקש לשמור על זכויותיו של מרשו, למיותרת. שהרי שלוחו של אדם כמותו (סעיף 2 של חוק השליחות, תשכ"ה - 1965); ובנתונים הקיימים, נראית לי ההצהרה כמספקת.

7. ועדיין אין זה הכל בנושא הסרט. שכן נטען לפנינו כי, הנעימות המתלוות לסרט

המוקלט, דומות לנעימות שמתלוות ל"סיסמה של הליכוד"; והוא הדין לגבי מילותיו של השיר שמשודר ביחד עם תמונותיו של הסרט. מצב כזה - אומרת הטענה - עלול ליצור אסוציאציה שיש בה כדי להפנות את מחשבתו של השומע, אל "סיסמת הליכוד", וגם בכך רואה המבקש סיבה לפסילתו של הסרט.

8. לתמיכה בטענתו האחרונה של המבקש צורפה לתיק חוות דעת של מומחה, הלוא הוא פרופ' כהן; אשר במסגרתה מבקש לשכנעני שיש מקום לפסול את שידוריו של הסרט.

בקשר עם טענה זו, ייאמרו הדברים הבאים:

בה במידה שמדובר בזהות הנעימות וזהות מילותיו של השיר (ההדגשה של החתו"מ: א.ח.) עם הנעימות ועם מילותיו של השיר שבסיסמת הליכוד, הרי אין זהות כזאת קיימת במקרה דינן, נותרה, איפוא, רק שאלת הדמיון - אם קיים כזה - בין שני הסרטים.

פרופ' כהן, בחוות דעתו (שהוגשה לתיק בצורת תצהיר) מצביע על שהדמיון אכן קיים. אולם עיון מעמיק בתוכנה של חוות הדעת יוכל להוביל אותנו לקראת המסקנה; שעיקר מסקנותיו של פרופ' כהן, הוסקו בקשר עם מצבו של הסרט כאשר ארבעת התמונות (מש/1 - מש/4) היו עדיין מחוברות אליו. חוות הדעת שבה עסקינן, אינה מתייחסת לסרט במתכונתו הנוכחית, לאחר שארבעת התמונות נתלשו ממנו.

והעיקר - גם החתו"מ שמע, במעמד הצדדים, את הנעימות ואת מילותיו של השיר; ומלבד העובדה שלפיה; אכן קיים דמיון בסגנון; אין להרחיק לכת ולומר; שקיים דמיון בין שני הסרטים, הן בקשר לנעימות והן בקשר למילות השיר, שיש בו כדי להטעות את השומע או להעביר את מחשבתו ל"סיסמת הליכוד". מכל מקום; נראה לי, שהמבחן שעל פיו יש לבחון את המצב בתיק זה, הוא מבחנו של השומע הסביר. אם בדרך זו נלך מסופקני אם נגיע למסקנה שביסודה של הבקשה.

9. לאור האמור עד כן, הוחלט כדלהלן:

א' - לדחות את חלק הבקשה המתייחס לתמונה
ב/1.

ב' - אני אוסר את שידורו של הסרט (ב/13)
במתכונתו שמלפני תלישת ארבעת
התמונות (מש/1 - מש/4) ממנו.

מאידך גיסא, האיסור שבפסקה לעיל
לא יחול על הסרט במתכונתו
העכשווית, דהיינו: בלעדי ארבעת
התמונות הנזכרות.

ג' - ההחלטה נכתבה ונחתמה על ידי היום -
11/1/1991.

המזכירות תביא את תוכנה לידיעתם של
הצדדים.

ניתן היום - 11.1.91

אברהם חלימה
שופט בית-המשפט העליון (בדימוס)
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השלוש-עשרה

תב"כ 8/92

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-13
השופט (בדימוס) אברהם חלימה

ה מ ב ק ש י ם : מ ר ג ב י ד א ו ס

חבר ועדת הבחירות המרכזית

מטעם סיעת מרצ

ע"י ב"כ עו"ד עדנה הראל

נ ג ד

ה מ ש י ב י ם : ח"כ גאולה כהן

ב"כ סיעת התחיה

ע"י ב"כ עו"ד אריאל בוכניק

ה ח ל ט ה

=====

לפני החתו"מ בקשה להוציא צו-מניעה עפ"י סמכותי שבסעיף 17ב של חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט - 1959 (להלן: חוק התעמולה).

עובדות המקרה מלמדות על שהמשיבים או מישהו מטעמם החנה משאית בצמתים שונים, שעליה הותקנה מודעה בגודל שאינו תואם את הגודל הקבוע בסעיף 10(א)(1) של חוק התעמולה, שלגבי תוכנה (תוכן המודעה) לא יכול לקום כל ספק שמהווה תעמולת בחירות.

ויצויין הדבר בהדגשה, כי כאשר עברה המשאית הנזכרת מצומת לצומת אחר היתה המודעה המתוארת לעיל מוצבת עליה. עוד יצויין כי בשעות חשכה הוארה המודעה שבה מדובר באור בהיר על מנת שהעוברים ושבים יכולים לקרוא את תכנה.

מטעם המשיבים נטען, כי מדובר בבמה ניידת ולכן מותרת היא עפ"י החוק.

טענה זו אין לקבלה ויש לדחותה על אחר, שכן האיסור שבחוק (סעיף 9(א)) חל על שמוש בכלי-רכב בכלל, מבלי שהמחוקק הבחין והבדיל בין רכב חונה או רכב נע.

הטענה שהועלתה כאמור חייבת דחייה גם מבחינה אחרת. שכן עפ"י התמונות שהוגשו מב/1 ו- מב/5 רואים בבירור שאין מדובר בבמה.

עינינו הרואות כי במקרה דנן בוצעו מספר עבירות בניגוד לחוק התעמולה: הראשונה בסדר: עבירה על סעיף 9(א) רישא של אותו חוק. דהיינו, שמוש בכלי רכב וכן עבירה עפ"י סעיף 10 (א) (1) של אותו חוק, בזאת שגודלה של המודעה עולה בהרבה על הגודל הקבוע בחוק. ולא עוד, אלא שהמשיבים השתמשו בתאורה אשר גם שמוש זה נוגד את תוכנו של סעיף 6 של החוק.

כל העבירות האלה בוצעו בתוך תקופת ה-90 יום הקבועים בסעיף 2 של החוק.

לפיכך, מקבל אני את הבקשה ומוציא צו מניעה נגד המשיבים עפ"י סמכותי לפי סעיף 17 לחוק התעמולה.

הצו נכנס לתוקפו מיידית והוא יחול על המשיבים
וכן על בעל המשאית המעורבת בעניין.

ניתן בפומבי היום - 22.4.92

אברהם חלימה
שופט בית-המשפט העליון (בדימוס)
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השלוש-עשרה

תב"כ 22/92

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-13
השופט (בדימוס) אברהם חלימה

ה מ ב ק ש :
=====

ח"כ חיים רמון -
ב"כ מפלגת העבודה
ע"י עו"ד ישעיהו אתגר

נ ג ד

- ה מ ש י ב ה :
=====
1. המפלגה הליברלית החדשה
ע"י עו"ד משה דרוקר
2. עיריית ת"א-יפו
ע"י עו"ד ניצה קונשטוק
3. תעשיית עבודי שלטים בע"מ
ע"י מר משה שגיא

ה ח ל ט ה

=====

1. לפני בקשה אשר בגידרה נתבקשתי להוציא צו-מניעה נגד המשיבים עפ"י סעיף 17ב של חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט - 1959, (להלן חוק התעמולה); וכן למנוע המשכתו של המעשה אשר פרטיו מתוארים בבקשה.

2. אין חולקין, שהמשיבה -3-, שהינה חברה העוסקת בהדבקות שלטי תעמולה, קיבלה אישור מאת עיריית ת"א (משיבה 2) להתקנת מתקנים מיוחדים לתליית שלטים. על מתקנים אלה תלתה משיבה -3- שלטים הנושאים את שמה של משיבה -1- דוגמת אלה המופיעים בתמונות שצורפו לבקשה.

3. עיקר קיטרוגו של עו"ד ישעיהו אתגר בא-כוחה המלומד של המבקשת, מתייחס לגודלם

של השלטים שנתלו כאמור לפי הטענה: עולה גודלם של שלטים אלה על הגודל שקבע המחוקק בסעיף 10 (א) (1) של חוק התעמולה, דהיינו: 70 על 40 ס"מ. מנגד טען בא-כחם המלומד של המשיבים כי אין הסעיף הנזכר עניין לכאן. בהמשך הטענה נאמר כי: הסעיף הרלבנטי לענייננו חייב להיות סעיף 10 לחוק התעמולה שלגביו אין כל נפקות לגודלו של השלט.

4. נראה לי, בכל רחשי הכבוד הראוי, שהמשיבים לא עמדו בדרישותיו של סעיף 10 שעליו היא משתיתה את עיקר הגנתה. את דברי אלה אסביר כדלהלן: תנאי מפורש להחלתו של סעיף 10 הנזכר הוא שהשלט ישא: "אד ורק אות וכינוי שאושרו כדין לרשימת מועמדים". דא-עקא, לא הוכח לפניי הח"מ, עובדתית שתנאי זה (אשר נקבע בסיפא של סעיף 10 הנזכר) אכן התקיים שהרי לא הוכח שלמשיבה 1- יש אות וכינוי שאושרו כדין ודי בכך על מנת להשמיט את הבסיס מתחת לטענת המשיבים.

5. ואם תמצא לומר שעל המקרה דנא חל סעיף 10 (א) (1) של חוק התעמולה, אף אני אשיב, באלה:

א. מודעות, עפ"י סעיף זה, אסור להן לעלות בגודלן על מה שקבע המחוקק, לאמור: 70 על 40 ס"מ.

ב. מודעות כאלה לא תודבקנה (עפ"י הוראתו של אותו סעיף) אלא על לוחות מודעות שייעדה רשות מקומית דרך קבע להדבקת מודעות.

בנושא זה קיימים בלבי ספיקות רציניים אם אכן, חומר הראיות שהובאו בפני, מאפשר לי להגיע לידי המסקנה, שהמשיבה -2- אכן ייעדה את המתקנים שבהם מדובר לתעמולת בחירות. שכן ממילא לא הוגש לח"מ ההסכם שבין הרשות המקומית לבין המשיבה מס' -3- שמוכיח היתר השמוש במתקנים אלה למשיבה -3.

אך בנושא זה חייב אני לפרט: במכתבו של חברי המכובד השופט גולדברג מיום 23/9/88 שהופנה, בשעתו, למטות ההסברה,

כתוב לאמור: "משנתנה הרשות המקומית זיכיון בלעדי לאדם או לגוף פרטי לפרסם, במקום שייעדה לכך, מודעות או שליטה תעמולה, בלי שהותירה בידה כל שליטה או פיקוח על פרסום התעמולה, ותוכנה, אין מקום זה שונה במהותו מכל מקום אחר בו אסורה התעמולה. שכן משהופך המקום להיות תחת שליטה פרטית, בלעדית, מסירה הרשות המקומית מעצמה את סמכות הפיקוח המופקדת בידי הרשויות על לוח המודעות ואין זיקה בינה לבין הלוח".

בהמשך אותו המכתב הוסיף חברי המכובד גם את הדברים הבאים: "משנערה עצמה הרשות המקומית מן השליטה והפיקוח, אין המקום עומד בקריטריונים המתחייבים ללוחות מודעות כמשמעותו בסעיף 10 (4) לחוק".

בכל רחשי הכבוד הראוי, מקובל עלי המבחן שקבע חברי המכובד בקשר לנושא שבו עסקינן ואני סומך על קביעתו זו שתי ידי.

ג. וזהו העיקר: שטחו של כל מתקן מהמתקנים האלה (כפי שמופיע בתמונות שצורפו לבקשה), שולל מהמפלגות המתחרות הזדמנות - פרסום - שווה, ודי בכך על מנת שהשמוש במתקנים אלה יהיה נוגד את מטרתו של המחוקק. שכן, כחוט השני עוברת בכל סעיפיו של חוק התעמולה, מטרתו של המחוקק להעניק הזדמנות שווה לכל המפלגות, ובדרך זו, למנוע ממפלגות בעלות אמצעים, לזכות בתעמולת בחירות רחבה יותר, אך ורק בגין עושרה של מפלגה מסויימת. במקרה דנן הופר עקרון זה באורח הבולט ביותר בשני מובנים:

1- שטחו של כל מתקן יוחד כולו למשיבה 3-, באופן ששום מפלגה אחרת לא יכולה להתחלק עמה באותו מתקן. וגם אם עניין החלוקה אפשרי הוא, הרי שטחו של המתקן שבו מדובר לא יוכל להכיל את הפרסומים של כל המפלגות שרוצות להצטרף לפרסום באותו מתקן.

פגיעה נוספת בעקרון השוויוניות מתבטאת בכך, שמפלגה בעלת אמצעים יכולה להשתלט על המתקנים המוצבים

באזורים רבי-אוכלוסין, ואילו
למפלגות האחרות לא נותר אלא להסתפק
במתקנים שבמקומות דלי-אוכלוסין.
היתרון בזכייה באזורים
רבי-אוכלוסין ברור הוא. ברור,
איפוא, שבמקרה דנן נעשה שמוש מוטעה
בעקרונותיו של החוק. ועל אף רום
המחשבה שהעלה עו"ד משה דרוקר
המלומד (בא-כחן של המשיבות) איני
מוכן לתת ידי למעשיהן של המשיבות.

6. עוד טענה שהושמעה מפיו של עו"ד משה דרוקר
המלומד, אומרת: במה שונה פרסום במתקנים
אלה מפרסום בעתונים, שהרי גם בעתונים
יכולה מפלגה בעלת אצעים לפרסם בעתון
יוקרתי ובכך תזכה ליתרון חשוב?

עם כל רחשי הכבוד הראוי, אין הנדון דומה
לראיה, ולוא גם מהטעם, שלגבי פרסום
מודעות בעתונים קיימות הגבלות המעוגנות
בחוק התעמולה שעל המפלגות להישאר
במסגרתן, מה שאין כך לגבי פרסום על גבי
מתקנים מהסוג שבו עסקינן.

סיכומו של דבר, נעתר אני לבקשה כלשוונה ומצווה על המשיבות על פי סמכותי שבסעיף 17ב (א) להמנע מלהמשיך ולבצע את המעשים נשוא הבקשה שמהווים עבירה על חוק התעמולה.

ניתן בפומבי היום - 5.5.92

אברהם חלימה
שופט בית-המשפט העליון (בדימוס)
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השלוש-עשרה

תב"כ 30/92

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-13
השופט (בדימוס) אברהם חלימה

ה מ ב ק ש : ח"כ חיים רמון
===== בא כח סיעת העבודה

נ ג ד

- ה מ ש י ב י ס : 1. סיעת הליכוד
===== ע"י ח"כ מיכאל איתן
2. ספי (יוסף) ריבלין
ע"י עו"ד יהודה רווח
3. רשות השידור

תב"כ 30/92

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-13
השופט (בדימוס) אברהם חלימה

ה צ ה ר ה
=====

של עו"ד יהודה רווה בשם מרשו -
מר יוסף (ספי) ריבלין

אני מצהיר בשם מר ספי ריבלין, ש-15 יום לפני
הופעה פומבית בעצרת עם או תשדירי בחירות או
משהו דומה, פרט לחוגי בית, הוא יודיע לרשות
השידור ויפסול את עצמו מלהופיע בתכניות
שישודרו בטלוויזיה, אלא בהתאם לחוק.

ניתן היום - 11.5.92

(-)
עו"ד יהודה רווה

ה ח ל ט ה

=====

אני מאשר את הצהרתו של עו"ד יהודה רווה, המלומד בשם מרשו, מר ספי ריבלין ונותן להצהרה זו תוקף של החלטה מחייבת אשר הפרתה תגרום לכך שיוגש משפט פלילי לבית-המשפט.

נ י ת ן ה י ם - 11.5.92

אברהם חלימה

שופט בית-המשפט העליון (בדימוס)

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת השלוש-עשרה

השופט (בדימוס) א. חלימה, ביקש מרשות השידור שתודיע לכל המשתתפים בתכניות רשות השידור, שכל מי שמעוניין לעבוד עם מפלגה כלשהי - יודיע על כך 15 יום מראש.

תב"כ 84/92 בפני כבוד יושב-ראש ועדת
 הבחירות המרכזית לכנסת ה-13
 השופט (בדימוס) אברהם חלימה

ה מ ב ק ש ת : מפלגת העבודה בראשות רבין
 ע"י עו"ד אמנון לורד =====

נ ג ד

- ה מ ש י ב י ס : 1. סיעת הליכוד
 ע"י ח"כ מיכאל איתן =====
2. יוסף (ספי) ריבלין
 ע"י עו"ד יהודה רווח
3. רשות השידור

ה ח ל ט ה

=====

לפני החתו"מ מונחות שתי פניות: האחת - מוגשת ע"י עו"ד אמנון לורך שבגידרה מופנית תשומת לבי לעובדה, כי קיימת הנחה מבוססת שמר ספי ריבלין עומד להופיע בתשדירי שירות למען מפעל הפיס. בסעיף 7- של פנייתו הנזכרת נאמרו הדברים הבאים:

"בכל מקרה מתבקש כבודו למנוע מצב בו תתאפשר הופעת מר ריבלין בטלוויזיה מבלי שתנתן הזדמנות הוגנת וזמן סביר בידי הח"מ ע"מ להגיש בקשה לצו מניעה היה והוא ימצא לעשות כן".

הפניה האחרת - הוגשה ע"י ח"כ מיכאל איתן אשר במסגרתה ביקש הנחיה לגבי השאלה: אם סיעתו (סיעת הליכוד) רשאית לשבץ את מר ריבלין בתשדירי התעמולה של הסיעה, הגם שריבלין משדר סרטוני - פרסומת למען מפעל הפיס?

2. אין מחלוקת כי ספי ריבלין איננו מועמד של רשימה כלשהי מאלה המתמודדות לבחירות לכנסת. פשיטא- מר ריבלין הוא שתקן שמגלם תפקידים מסויימים, ובין השאר גם בסרטונים לצרכי תשדירי - שירות. אך הפעם בכוונתה של סיעת הליכוד לשכור את שירותו לצרכי תעמולת-בחירות מטעם אותה סיעה.

ויצויין בהדגשה כי מר ריבלין הצהיר פעם, שהוא תומך נלהב של סיעת הליכוד.

3. בלבי קיים ספק רציני אם בעל מקצוע (במקרה שלנו: שחקן), עלול לחרוץ את גורלו ולאבד מקור פרנסתו עקב הצהרתו על נטייתו הפוליטית. בשל הצהרה כזאת לא הייתי פוסל אותו מלהופיע באותם הסרטונים שמשמשים לתשדירי שירות; ויהא זה אך אכזרי מצדי אם אגרום לשבירת מטה לחמו של אדם אך ורק בשל דעותיו הפוליטיות בלבד. שאלה מעניינת יותר, תהיה זו: כאשר מדובר באותו שחקן עצמו שמופיע פעם בתשדירי - שירות ופעם אחרת בתשדירי

תעמולת בחירות. היתכן הדבר? כפי שאמרתי לעיל; המדובר בשחקן שמוכר את שירותו לכל מי שמשלם לו את המחיר. וכבר אמרתי: שאין הוא מועמד לכנסת מטעמה של רשימה כלשהי. בנתונים אלה איני רואה כל נפקא מינה בין תשדירי השירות לבין תשדירי מפעל הפיס. ואם תמצא לומר; שעצם הופעתו מטעם הליכוד, ולאחר מכן הופעתו בתשדיר - השירות עלולה לעורר את מחשבתו של הצופה ובתת-ההכרה שלו יזכור גם את תשדירי הבחירות שקדמו לתשדירי השירות; אף אני אשיב: אמנם תיאורטית הדבר אפשרי; אך הקשר בין שני התשדירים נראה רחוק מדי, וחזקה על ציבור הצופים במדינת ישראל שיודע לאבחן, הבחן היטב, בין שני המצבים השונים. תשובתי על השאלה דנן היא חיובית.

4. הגעתי למסקנתי זו מבלי שאקבע עמדה אם בעשותו כן, מקיים ריבלין את ההתחייבות שבה התחייב, במסגרת תב"כ 30/92, וגם איני קובע עמדה אם הוא מפר התחייבותו זו, שמובנה עבירה על בזיון בית המשפט. בנושא זה חייב הוא להיוועץ עם עורך דינו

ולכלכל את צעדיו כפי שמתחייב מהמצב. כל
אשר קבעתי לעיל מתבטא בכך, איני רואה כל
סתירה וכל מניעה, אם אותו שחקן (ריבלין)
מופיע פעם בתשדירי תעמולה מטעם הליכוד
ובפעם נוספת בתשדירי שירות. זאת ותו לא.

נ י ת ן ה י ו ם - 15.6.92

אברהם חלימה

שופט בית-המשפט העליון (בדימוס)

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת השלוש-עשרה

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-13
השופט (בדימוס) אברהם חלימה
תב"כ 31/92

ה מ ב ק ש : מפלגת העבודה בראשון רבין -
ב"כ ע"י עו"ד ישעיהו אתגר =====

נ ג ד

ה מ ש י ב : סיעת הליכוד -
ע"י ח"כ מיכאל איתן =====
סגן יו"ר הוועדה

ה ח ל ט ה

=====

זהו מקרה נוסף שבגידרו מחליטה רשות מקומית
(במקרה שלנו: המועצה המקומית נהריה) להעניק
אזרחות כבוד למועמד - בחירות של מפלגה
מסויימת ביום 18/6/92.

עקרונית - אין לי כל השגות אם אדם כלשהו יקבל
את התואר הנכסף, שכן כל מועצה מקומית מוסמכת
להביע, בדרך זו, את הערכתה לאדם שהיא חפצה
ביקרו. אולם כאשר מדובר בתקופת בחירות, אין
הדברים חדים וברורים, כי אם יש לדון על כל
מקרה לפי נסיבותיו.

נוכחתי לראות כי אירועים מהסוג הזה הלכו
ותכפו בתקופה האחרונה בצורה בולטת לעין.
תכיפותם של האירועים וגם קירבתם למועד
הבחירות, מעוררת בלב ספק רציני, שאין מדובר
בהענקת תואר לשמה כי אם גם; לשמש ביטוי
מוחשי לתמיכה - מוסווית במועמד מסויים.

במקרה דנן נבחר תאריך לא מתאים, ומכל מקום מעורר חשד באשר לכוונה האמיתית העומדת מאחורי עריכת האירוע בסמיכות ליום הבחירות. הדגש מושם, במקרה זה, על התאריך ולא על האירוע עצמו.

מאיך גיסא, משתמשת המועצה, שהיא גוף מבוקר עפ"י חוק מבקר המדינה, בנכס השייך לה לצרכי אותו האירוע אשר רבב של תעמולת בחירות דבק בו. כדבר הזה אסור הוא על פי סעיף 2א לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959.

במאמר מוסגר אציין: עד כה עלה בידי להשיג את הסכמתם של כל אלה אשר פנו אלי במקרים דומים וביקשו את התערבותי. מטעם זה נדחו או בוטלו בעבר בקשות דומות, עשיתי זאת מחמת כבודו של חתן המסיבה ועל מנת למנוע ממנו אי-נעימות מיותרת. לדאבוני נכשלו הפעם כל המאמצים להביא את הצדדים המעורבים לידי פשרה; ומכאן החובה להכריע בבקשה לגופה.

החלטתי, איפוא, להוציא צו עפ"י סעיף 17ב של חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959, האוסר על המועצה לקיים את האירוע הנזכר בכל מבנה השייך למועצה.

ניתן היום - 12.6.92

בהעדר הצדדים אשר ידעו על מועד נתינת ההחלטה.

אברהם חלימה

שופט בית-המשפט העליון (בדימוס)

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת השלוש-עשרה

תב"כ 31/92 ג'
בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-13
השופט (בדימוס) אברהם חלימה

ה מ ב ק ש ת : מפלגת העבודה בראשות רבין
===== ע"י עו"ד ישעיהו אתגר

נ ג ד

ה מ ש י ב י ס : 1. סיעת הליכוד
=====

2. שר השיכון

3. ראש עיריית צפת

כולם ע"י ח"כ מיכאל איתן

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-13
השופט (בדימוס) אברהם חלימה
תב"כ 31/92 ג' 1

ה מ ב ק ש ת : מפלגת העבודה בראשות רבין
=====
ע"י עו"ד ישעיהו אתגר

נ ג ד

ה מ ש י ב י ס : 1. סיעת הליכוד
=====

2. שר השיכון

3. ראש עיריית צפת

כולם ע"י ח"כ מיכאל איתן

החלטה

=====

מאותם הנימוקים שניתנו בהחלטה בתב"כ 31/92ב',
אני מוציא בזה צו על פי סעיף 17ב' של חוק
הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט - 1959 נגד
המשיבים, האוסר על המועצה לקיים את הארוע
הנזכר בכל מבנה השייך למועצה, וגם אני אוסר
על כל תכנית אומנותית בקשר לכל מקרה.

ניתן היום - 18.6.92

אברהם חלימה

שופט בית-המשפט העליון (בדימוס)

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת השלוש-עשרה

תב"כ 38/92

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-13
השופט (בדימוס) אברהם חלימה

ח"כ מיכאל איתן -
ס/יו"ר ועדת הבחירות
מטעם סיעת הליכוד

ה מ ב ק ש :

=====

נ ג ד

ה מ ש י ב י ס : .1 .הסתדרות העובדים
הכללית בא"י =====

.2 מפלגת העבודה

פ ס י ק ת א

=====

על פי ההתחייבות של בא-כוחה של ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, ובהסכמתו של ב"כ מפלגת העבודה - לא תעמיד ההסתדרות לרשות יו"ר מפלגת העבודה, מר יצחק רבין, ולפקודתו, וגם /או למפלגת העבודה את אמצעיה של ההסתדרות ולא תקיים פעילות שיש בה משום סיוע לארגון פעולותיה, תעמולתה במערכת ההסברה ולקיום הקשר הארגוני והרעיוני עם הציבור - למפלגת העבודה - במערכת הבחירות לכנסת ומפלגת העבודה לא תקבל הסיוע הנ"ל, וזאת על-פי סעיף 8א' לחוק מימון מפלגות, תשל"ג - 1979, לפיו "לא תקבל סיעה, במישרין או בעקיפין, כל תרומה מתאגיד...".

ניתן היום: 14.5.92

אברהם חלימה

שופט בית-המשפט העליון (בדימוס)

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לרוחח השלוש-עשרה

תב"כ 93/92

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-13
השופט (בדימוס) אברהם חלימה

ה מ ב ק ש ת : סיעת הליכוד
===== ע"י ח"כ מיכאל איתן

נ ג ד

ה מ ש י ב ה : מפלגת העבודה בראשות רבין
===== ע"י עו"ד ישעיהו אתגר

ה ח ל ט ה

=====

1. לפני בקשה שבמסגרתה נתבקשתי להוציא צו על פי סעיף 17ב של חוק הבחירות (דרכי תעמולה), 1959 (להלן: חוק התעמולה), אשר יאסור על המשיבה להציב אנשים, מטעמה בצמתים השונים בכבישי הארץ שמחזיקים שלטים בקשר עם תעמולת בחירות שמדברים בזכותה של רשימתה של המשיבה.

מנגד טוענת המשיבה; שאין מדובר בשלטים סטטיים כי אם בכרזות הנישאות בידי שני אנשים כל אחת. לטענתה של המשיבה אין בכרזות אלה משום עבירה על חוק התעמולה ואין הן בבחינת שלטים במובן החוק.

2. אין מחלוקת שהבקשה נסמכת על ההוראה שבסעיף 10א לחוק התעמולה הקובע לאמור:

"10א -

הוראות סעיף 10 יחולו בשינויים המחוייבים, על שלט מודפס או בלתי מודפס, אולם הגבלת פסקה (1) לסעיף 10 לא תחול על שלט הנושא אך ורק אות וכינוי שאושרו כדין לרשימת מועמדים".

סעיף 10 (א) של אותו חוק מנוסח בזו הלשון:

"10. (א) -

לא תהא תעמולת בחירות באמצעות מודעות המוצגות ברבים, אלא בהגבלות אלה:

(1) המודעה לא תהא גדולה מ- 50 על 70 סנטימטר.

(2)

(3)

(4) "....."

השאלה הראשונה שתישאל בתיק היא: "שלט" מה הוא? אין בחוק עצמו הגדרה לביטוי "שלט";

ואילו ביטוי זה במובנו המילולי שמביא
אבן-שושן ב-"מילון חדש" אשר בגידרו אנו
קוראים את ההגדרה הבאה: "לוח הנתלה בפתח
בית - עסק או מוסד ובו כתובת על מהות
העסק, שם הבעלים "וכיוצא בזה" אשר על פיו
ניתן לשבץ קשת רחבה של אפשרויות שהן מעבר
ל-"לוח הנתלה בפתח בית עסק או מוסד".
מכל מקום אין להניח שהמחוקק התכוון
בביטוי "שלט" לשלט הנתלה על חנות או
בפיתחו של בית עסק, בלבד. גם על פי הגדרה
זו (ההגדרה המילולית), המובאת לעיל, אין
כל חובה שהשלט יהיה מודבק לגוף כלשהו אם
כי ניתן הוא לתלייה ולהסרה. מכל שכן
כאשר מדובר בהגדרתו של מונח זה כלשון
בני-אדם. עינינו הרואות, גם במובן
המשפטי, גם במובן המילולי וגם בלשון
בני-אדם; אין כל חובה ש - "השלט" יהיה
במצב סטטי או מודבק או מחובר לגוף אחר.
לפיכך, סבורני שבביטוי "שלט" הנזכר נכלל
גם "שלט" הנישא בידיים בין באמצעות מקלות
ובין אם לאו.

3. ולא מן המיותר גם להוסיף את הדברים
הבאים:

הכוונה העומדת מאחורי סעיף 10א שבו עסקינן היא: להשליט סדר בנושא השלטים שמשמשים לתעמולת בחירות. מטעם זה, קבע המחוקק נורמה מיוחדת להצבתם של שלטים לצרכי תעמולה. כך עולה מתוכנם של הסעיפים 10א ו- 10א (א) המצוטטים לעיל. בין השאר, ביקש המחוקק לתת הזדמנויות שוות לכל המפלגות, בכל הנוגע לתעמולת בהירות, ובכלל זה גם בשימוש בשלטים. בדרך זו לא ניתן למפלגה בעלת אמצעים להפיץ את שלטיה בכל מקום שתחפץ בו; ואילו מפלגה בעלת אמצעים דלים לא יכולה לעשות כמות. בצאתו מנקודת מבט זו חייב המחוקק לתלות הן את המודעות והן את השלטים "על לוחות מודעות שייעדה רשות מקומית דרך קבע להדבקת מודעות או שייעדה במיוחד להדבקת מודעות (גם שלטים במשמע) של תעמולת בחירות". - סעיף 10 (א) (4) של החוק, שחל גם על שלטים.

המחוקק התכוון גם למנוע השתלטות מפלגה מסויימת על צמתים חשובים; מבלי שתותיר אפשרות למפלגות אחרות, להשתמש לצרכיהן הן, באותם צמתים. ודי בכך אם נדמה

לעצמנו: אם כל הרשימות שנתאשרו לכנסת ירצו דווקא להרים שלטים באותם הצמתים שבהם עמדו אנשיה של המשיבה. במקרה אשר כזה ייווצר דוחק רב ואולי יגרום הדבר למריבות. ממצב אשר כזה רצה המחוקק להימנע.

4. בהגיעי למסקנה זו, איני קובע עמדה לגבי השאלה: אם אין בשלטים שהעמידה המשיבה בצמתים, ממש על אם הדרך; משום עבירה על תקנות התעבורה או על תקנות או הוראות חוק אחרות. שכן די באמור לעיל על מנת לקבוע; שהשלטים בהם מדובר, אסורים הם על פי סעיף 10א; באשר שלטים אלה לא נתלו על אותם הלוחות שנקבעו ע"י הרשות המקומית לצורך זה מתבקש מסעיף 10 (א) (4), החל גם על השלטים.

5. ספק בליבי אם ההסתמכות על סעיף 9ב לחוק התעמולה יכולה להועיל במאבקה המשפטי, שהרי ההכרעה בנושא כולו, תלויה אך ורק בפרשנות שיש לתת לביטוי "שלט" שבסעיף 10א של חוק התעמולה, ובנקודה זו אמרתי מה שיש לי לומר.

6. גם ההישענות על חופש ההפגנה ועל חופש הביטוי, מקומה לא יכירנו במקרה הנוכחי. שכן כאשר ראה המחוקק לטוב מלפניו לסייג זכויות אלה; עדיפה הוראת החוק על הזכות עצמה.

אי לכך החלטתי להוציא צו על פי סעיף 17ב האוסר על המשיבה להשתמש בשלטים הנזכרים ולהסיר אותם עד היום בערב מכל הצמתים.

נ י ת ן ה י ו ם - 18.06.92

אברהם חלימה
שופט בית-המשפט העליון (בדימוס)
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השלוש-עשרה

תב"כ 100/92

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-13
השופט (בדימוס) אברהם חלימה

ה מ ב ק ש ת : מפלגת העבודה בראשות רבין

=====

ע"י עו"ד ישעיהו אתגר

נ ג ד

ה מ ש י ב ה : סיעת הליכוד

=====

ע"י ח"כ מיכאל איתן

ה ח ל ט ה

=====

לאור הסכמתו של ח"כ מיכאל איתן שהובעה בפני זה עתה, (ההסכמה מצורפת להחלטה זו ומהווה חלק בלתי נפרד ממנה), אני מחליט להיעתר לבקשה כלשונה ומצווה על המשיבה להפסיק מלהשתמש בקרוואנים וגם/או בכלי רכב נגררים וגם/או במבנים טרומיים וגם/או נגררים שלא הותר שימוש כדין - כדוגמת אלה בהם המשיבה משתמשת בבת-ים, וכל זאת למטרה כלשהי של תעמולת בחירות. האיסור כאמור נועד לחול על המשיבה בכל רחבי הארץ ובלבד שלא נתקבל לגביהם ולגבי אחד מהם היתר כחוק.

ניתן היום - 22.6.92

אברהם חלימה

שופט בית-המשפט העליון (בדימוס)

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת השלוש-עשרה

תב"כ 100/92

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-13
השופט (בדימוס) אברהם חלימה

ה צ ה ר ה

של ח"כ מיכאל איתן

=====

אני מסכים לצו כמבוקש, כמפורט בעתירת המבקשת.

(-)

ח"כ מיכאל איתן

תאריך: 22.6.92